

## Evaluate Educational Quality Improvement based on Islamic Values

### ARTICLE INFO

**Article Type**  
Research Article

#### Authors

Malihe Mazinani <sup>1</sup>,  
Naser Abbaszadeh Koohbani <sup>2\*</sup>,  
Hamid Shafizadeh <sup>3</sup>

#### How to cite this article

Malihe Mazinani, Naser Abbaszadeh Koohbani, Hamid Shafizadeh, Evaluate Educational Quality Improvement based on Islamic Values, *Journal of Quran and Medicine*. 2020;5(3):121-130.

1. PhD Student, Department of Educational Management, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.

2. Associate Professor, Faculty Member of Imam Ali Military University (Corresponding Author).

3. Associate Professor, Department of Educational Management, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.

\* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: dr.naserabaszadeh@yahoo.com

#### Article History

Received: 2020/10/17

Accepted: 2020/12/15

ePublished: 2020/12/20

### ABSTRACT

**Purpose:** The aim of this study was to evaluate the improvement of educational quality based on management factors based on Islamic values.

**Materials and Methods:** The present study was applied based on the purpose and quantitative based on the nature of the data. The statistical population included all school principals in Tehran with 2800 people. The Cochran's formula was used to determine the sample size of a small fraction. Therefore, 338 school principals were selected as the research sample. In this study, multi-stage cluster sampling method was used to select statistical samples. The data collection tool in the present study was a researcher-made questionnaire. The validity and reliability of the instrument were evaluated and confirmed. Tests such as confirmatory factor analysis were used to analyze the data.

**Findings:** The findings of the analysis showed that the factors of individual values, social values and strategic values affect the improvement of educational quality in schools in Tehran.

**Conclusion:** Based on the results of the present study, attention to management factors based on Islamic values affects the improvement of educational quality in schools.

**Keywords:** improvement, educational quality, management based on Islamic values

## ارزیابی بهبود کیفیت آموزشی مبتنی بر فاکتورهای مدیریت بر مبنای ارزش های اسلامی

ملیحه مزینانی<sup>۱</sup>

دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.

ناصر عباس زاده کوهبانی<sup>۲\*</sup>

دانشیار، عضو هیئت علمی دانشگاه افسری امام علی (ع) (نویسنده مسئول)

حمید شفیع زاده<sup>۳</sup>

دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.

### چکیده

**هدف:** پژوهش حاضر با هدف ارزیابی بهبود کیفیت آموزشی مبتنی بر فاکتورهای مدیریت بر مبنای ارزش های اسلامی انجام شده است.

**مواد و روش ها:** پژوهش حاضر بر مبنای هدف، کاربردی و بر مبنای ماهیت داده‌ها نیز از نوع کمی بود. جامعه آماری شامل کلیه مدیران مدارس شهر تهران به تعداد ۲۸۰۰ نفر بود. برای تعیین حجم نمونه بخش کمی از فرمول کوکران استفاده شد. بنابراین ۳۳۸ نفر از مدیران مدارس به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. در این پژوهش برای انتخاب نمونه‌های آماری از روش نمونه‌گیری خوشه ای چند مرحله ای استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها در پژوهش حاضر پرسشنامه‌ای محقق ساخته بود. روایی و پایایی ابزار مورد سنجش و تایید قرار گرفت. برای تحلیل داده‌ها از آزمون‌هایی نظیر تحلیل عاملی تأییدی بهره گرفته شد.

**یافته‌ها:** یافته‌های حاصل از تحلیل نشان داد که عوامل ارزشهای فردی، ارزشهای اجتماعی و ارزشهای راهبردی بر ارتقای کیفیت آموزشی در مدارس شهر تهران تاثیر می‌گذارند.

**نتیجه‌گیری:** بر اساس نتایج پژوهش حاضر، توجه به عوامل مدیریت بر مبنای ارزش های اسلامی بر ارتقای کیفیت آموزشی در مدارس تاثیر می‌گذارد.

**کلمات کلیدی:** بهبود، کیفیت آموزشی، مدیریت بر مبنای ارزش های اسلامی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۲۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۹/۲۵

\*نویسنده مسئول: dr.naserabaszadeh@yahoo.com

### مقدمه

در نظام های آموزشی امروزه مفهوم کیفیت<sup>۱</sup>، کارآیی<sup>۲</sup> و اثربخشی<sup>۳</sup> حائز اهمیت می باشند و معمولا در در ارزیابیها این سه مفهوم مد نظر قرار می گیرند. کیفیت از جمله مفاهیمی است که در ۵۰ سال اخیر ابتدا در فعالیتهای صنعتی بدان توجه شده است. کاربرد این مفهوم در صنعت و بازرگانی موجب پیدایش مفاهیم کیفیت جامع و مدیریت کیفیت جامع شده است (۱).

مفهوم کیفیت همانند زیبایی و خوبی، واژه ای است که با ذهنیت سروکار دارد بنابراین با توجه به ذهنیت افراد مختلف تغییر می کند. بدینسان هر فرد ممکن است در چارچوب ارزشهای مورد نظر خود کیفی را تعریف کرده و درباره آن به گونه ای خاص قضاوت کند (۲).

تعریفهای مختلفی از کیفیت ارائه شده است. کیفیت از نظر کافمن<sup>۴</sup> عبارت است از مناسب بودن برای استفاده. یونسکو برای کیفیت در آموزش عالی تعریفی عرضه کرده است که چند جنبه را در بر می گیرد (۳). از نظر یونسکو، کیفیت در آموزش عالی مفهومی چند بعدی است که به میزان زیاد به وضعیت محیطی (زمینه)

نظام دانشگاهی، ماموریت یا شرایط و استانداردهای رشته دانشگاهی بستگی دارد. بر این اساس، نمی توان گفت که کیفیت از یک نظریه عمومی یا یک الگوی از نظام (حالت ویژه ای) کلی به دست می آید. با توجه به مطالب یاد شده، کیفیت نظام آموزشی است. این حالت، نتیجه یک سلسله اقدامات و عملیات مشخص است که پاسخگوی نیازهای اجتماعی معین در یک نقطه زمانی و مکانی خاص باشد. این تعریف با تعریف پیشنهاد شده به وسیله شبکه بین المللی نهادهای تضمین کیفیت در آموزش عالی<sup>۵</sup>

نیز همسو است. در این تعریف کیفیت نظام آموزشی عبارت است از میزان تطابق وضعیت موجود با یکی از حالتها (زیر؛ الف) استانداردها (معیارهای از قبل تعیین شده). (ب) رسالت، هدف و انتظارات. برحسب این تعریف، کیفیت نظام آموزشی<sup>۶</sup> را می توان بر مبنای هر یک از عناصر (عوامل تشکیل دهنده) نظام آموزشی ارزیابی کرد (۴). امروز با ورود به دنیای مدرن و دیجیتال، توجه به ارزش، تبعات خوبی برای سازمانهای به دنبال دارد. برای سازمانهای صنعتی، ممکن است منجر به ایجاد محصولی با کیفیت و یا بهره وری کارکنان گردد و در سازمانهای آموزشی، شاید باعث ارتقای کیفیت آموزشی شود. ذکر این نکته حائز اهمیت است که مفهوم ارزش،

"مطلق" نیست، بلکه نسبی است، و ممکن است در موقعیتهای مختلف تلقیهای متفاوت توسط طرفهای مختلف داشته باشد. به طور کلی برای دستیابی به "ارزش" خوب، لازم است بین یک مجموعه از پارامترهای متعارض تعادل ایجاد شود تا به حد مطلوب دست یافته شود. (۵). برای مثال، "ارزش" برای مشتریان

برون سازمانی نمایانگر میزان برآورده شدن انتظارات آنها از چیزی است که به آنها ارائه می‌شود، و مبلغی است که باید برای کسب آن بپردازند و از کالا یا خدمت استفاده کنند (۶). برای تامین کنندگان، هر چه منابع مورد نیاز برای راضی کردن مشتریان

۴ Kaufman  
5 INQAAHE  
6 Education quality

- 1 quality
- 2 Efficiency
- 3 Effectiveness

پرورش، هدف غایی ارزیابی آموزشی کشور است (۱۱). در این راستا ارزیابی درونی، قضاوت در مورد کیفیت و دستیابی به اهداف نظام آموزش را ممکن می‌سازد. در سالهای بعد از انقلاب اسلامی توجه به کیفیت آموزشی به خصوص در آموزش و پرورش بیش از پیش اهمیت یافته است. در حال حاضر، کوششهای مرتبط با ارزیابی کیفیت و بهبود آموزش در اغلب کشورهای جهان رو به گسترش است. برخی از این کوشش‌ها منجر به ایجاد سازمانهای ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در ارزیابی و اعتبارسنجی شده است. در زمینه کیفیت و مدیریت در محیط آموزشی، هووا لیورا، در پژوهشی به نشان داد که سبکهای مدیریتی مراکز آموزشی باید بر اساس شرایط و منابع آن اعمال گردد (۱۲). مدیریت بر مبنای ارزشها، از آن جهت که ارزشهای والای یادگیری و کیفیت یادگیری را هدف قرار می‌دهد می‌تواند به عنوان یکی از بهترین سبکهای مدیریتی در نظامهای آموزشی باشد. لی و لایب (۲)، نیز در پژوهشی نشان دادند که تصمیمان، مدیریت، نظارت و برنامه ریزی معلمان در این روش، به طور معناداری تحت تاثیر ارزشهای آموخته شده قرار می‌گردد (۱۳). شاتالابی و شمسی (۳)، در پژوهشی نشان دادند که عوامل آموزشی، پژوهشی، رفاهی، محیطی و مدیریتی تاثیر بسزایی بر بهبود کفایت آموزشی مدارس دارند (۱۴). تورانی و همکاران، در پژوهشی شش بعد، ۲۱ مؤلفه و ۲۲۸ نشانگر مدیریت مدرسه با رویکرد اسلامی را شناسایی کرده است که در قالب ابزار ارائه شدند (۱۵). ابعاد و مؤلفه‌ها عبارت‌اند از مدیر: ویژگیهای فردی مدیر مدرسه، سبک رهبری؛ کارکنان: گزینش و جذب، نگهداشت، آموزش، ارتباطات، ارزشیابی؛ دانش‌آموزان: تربیت جسمانی، تربیت علمی، تربیت اخلاقی و دینی، تربیت اجتماعی، تربیت فنی و حرف‌های، تربیت هنری؛ منابع: سرمایه اجتماعی، سرمایه اطلاعاتی، سرمایه مالی و فیزیکی؛ فرهنگ مدرسه: ارزشها و نمادها؛ والدین: آموزش و مشارکت. مهدیون و همکاران در پژوهشی به شناسایی عوامل مؤثر بر کیفیت مدارس و بررسی وضعیت موجود آن: پژوهش ترکیبی پرداختند. این پژوهش ترکیبی از نوع راهبرد اکتشافی متوالی بود. نتایج نشان داد که میانگین وضعیت موجود کیفیت مدارس به صورت معناداری بالاتر از میانگین متوسط جامعه است و در وضعیت مطلوب است. دو عامل امکانات و تجهیزات و عامل اهداف آموزشی و محتوای تدریس پایین‌تر از میانگین متوسط جامعه و نامطلوب بودند (۱۶).

با توجه به اهمیت بهبود کیفیت آموزشی در مدارس، مدیران مدارس که به عنوان ارکان اصلی در برنامه ریزی، هدایت و ارزیابی مدارس و امور مربوط به آن هستند، بیش از پیش با چالش مواجه می‌باشند. برای رویارویی با چالشهای محیطی که همه نظامهای آموزشی را تحت تاثیر قرار داده است باید سازوکاری اندیشید تا از طریق آن بتوان با این چالشها مواجه شد. برای نمونه، امروز که بحث کووید ۱۹ پا به میان نهاده، مساله کیفیت آموزشی بیش از قبل مورد توجه قرار گرفته است، چراکه آموزش وابسته به فضای الکترونیکی شده

برونسازمانی، کمتر باشد، "ارزش بهتر خواهد بود. درون سازمان، ارزش بهبودیافته با تغییر دادن شیوه انجام فرایندها، باز نمود می‌یابد به گونه‌ای که همان پیامد در مدت زمان کوتاهتر یا با صرف منابع کمتر، به دست می‌آید (۷).

به منظور حصول توفیق در بهبودهای واقعی و عینی در "ارزش"، لازم است به مدیریت ارزش پرداخته شود. تغییر جهت مدیریت به مدیریت ارزشها، عمدتاً ناشی از تقاضای فزاینده مدیران به مسئولیت پذیری حرفه‌ای، کیفیت و مشتری مداری بوده است. از طرفی دنیا هم مکان نامطمئن‌تر و پیچیده تری شده است و مدیران در هر سازمانی که باشند (آموزشی و غیر آموزشی) نمی‌توانند از توجه به پیچیدگیها اجتناب کنند و برای مواجهه با پیچیدگیها به مهارتهایی از قبیل درک تئوری پیچیدگی، تئوری سیستم‌ها و تئوری آشوب نیازمندند. امروزه محدوده پیشرفت و رشد پیچیدگی پدیده‌ها (شخص، سازمان و جامعه) درونی و همراه با ساده‌سازی سطح پدیده‌هاست و به همین دلیل «زنگ هشدار مدیریت» بایستی به صدا درآید (۸).

در مدیریت بر مبنای ارزش‌ها طرح‌ها، تصمیمات و عملیات در سازمان بر اساس ارزش‌ها هدایت و رهبری می‌گردند. توجه به این نکته ضروریست که این سازمان‌ها نیستند که مدیریت بر اساس ارزش‌ها را موثر می‌سازند، بلکه کار کارکنان است که این تاثیر را ایجاد می‌کند (۹). آنچه موجب می‌گردد مدیریت بر اساس ارزش‌ها موثر واقع شود آن است که تعیین ارزش‌ها و عمل بر اساس آنها یک عمل انسانی است. اولین گام در به کارگیری مدیریت بر اساس ارزشها در یک سازمان، پذیرش خالصانه فلسفه آن توسط عموم است. کارکنان باید ایمان بیاورند که مدیریت بر اساس ارزشها (mbv) از جالب‌ترین موضوعات برای سازمان در طی زمان می‌باشد. فرایند مدیریت بر اساس ارزش‌ها شامل سه مرحله می‌باشد. مرحله اول مدیریت بر اساس ارزشها که همان مشخص نمودن پیام و ارزش‌ها (تعیین ارزشها) است (۱۰).

مرحله دوم، ارتباط برقرار کردن به طور موثر می‌باشد و مرحله سوم، همسو کردن کارهای روزانه با ارزش‌ها. باید به این نکته توجه داشت که کیفیت مهمترین معیار توسعه آموزش و پرورش است. موضوع کیفیت در اکثر نظامهای آموزشی به یکی از مفاهیم اساسی در سیاست‌گذاری‌های کلان آموزشی تبدیل شده است. و از این رو کیفیت‌گرایی به منزله مرحله مهمی از تاریخ تحولات آموزش و پرورش مطرح شده است. کیفیت در حال حاضر یکی از محورهای اصلی همه مباحث آموزشی است و ارتقای آن مهمترین وظیفه وزارت آموزش و پرورش است. حتی ارتقای کیفیت نظام تعلیم و تربیت به منزله هدف غایی برخی مراکز پژوهشی آموزش و پرورش کشورمان دیده شده است. کیفیت در نظام آموزشی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و هدف آن استفاده ی‌بهبینه از منابع و امکانات است. ارتقای مستمر کیفیت آموزش و

و مربوط بودن از وضعیت مناسبی برخوردارند (میزان این ضریب برای هر یک از سؤال‌ها بالاتر از ۰,۷۹ بود)؛ همچنین با توجه به اینکه مقدار CVR برای همه سؤال‌ها بالای ۰,۶۲ به دست آمد هیچ سؤالی نیاز به حذف شدن نداشت.

پایایی: در این پژوهش پایایی از طریق ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی ۴ محاسبه شد. مقادیر این دو ضریب برای همه متغیرهای پژوهش بالای ۰,۷ به دست آمد که نشان‌دهنده پایا بودن ابزار اندازه‌گیری بود. با توجه به ضرایب بدست آمده، می‌توان گفت: پایایی ابعاد مورد تأیید است زیرا آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی بالای ۰,۷ است و همچنین  $AVE > 0.5$  است. روایی همگرا مورد تأیید است، زیرا  $CR > 0.7$ ؛  $CR > AVE$ ؛  $AVE > 0.5$  و همین‌طور روایی واگرا نیز مورد تأیید است زیرا  $MSV < AVE$  و  $ASV < AVE$ .

در بخش کمی با توجه به سؤال‌های پژوهش از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است.

#### آمار توصیفی

برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی که داده‌های آن از پرسشنامه به دست آمد از درصد، فراوانی، جداول، اشکال و نمودار استفاده شد و همچنین به منظور توصیف متغیرهای پژوهش از میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی بهره گرفته شد. لازم به ذکر است که عملیات مربوط به آمار توصیفی با استفاده از نرم‌افزار Spss-21 انجام شد.

#### آمار استنباطی

در بخش استنباطی برای پاسخ به سؤال‌های پژوهش از آزمون‌هایی نظیر همبستگی پیرسون، تحلیل عاملی تأییدی و تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS-v21، Smart Pls- v2 و Lisrel-v8 بهره گرفته شد.

#### یافته‌ها

در این بخش داده‌های پژوهش با استفاده از روش‌های علمی مورد تحلیل و ارزیابی قرار می‌گیرد.

سؤال: فاکتورهای مدیریت بر مبنای ارزش به منظور ارتقای کیفیت آموزشی کدام‌اند؟

برای پاسخ به سوال فوق از روش مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شد.

در روش‌شناسی مدل معادلات ساختاری، ابتدا به ساکن لازم است تا روایی سازه مورد مطالعه قرار گرفته تا مشخص شود گویه‌های انتخاب شده برای اندازه‌گیری متغیرهای مورد نظر خود از دقت لازم برخوردار هستند. برای این منظور، از تحلیل عاملی تأییدی، استفاده می‌شود. به این شکل که بار عاملی هر گویه با متغیر خود دارای مقدار  $t$  بالاتر از ۱,۹۶ باشد؛ در این صورت، این گویه از دقت لازم برای اندازه‌گیری آن سازه یا متغیر مکتون برخوردار است. در

است. از اینرو، پرداختن به عواملی که ارزش آفرین باشند، بسیار یاریگر خواهند بود. مدیریت بر مبنای ارزشها، عاملی تسهیلگر در جهت بهسازی امور آموزشی می‌تواند باشد. در اسن خصوص، پژوهش حاضر، بر آن است تا با انجام مطالعه‌ای به این سوال پاسخ دهد که بهبود کیفیت آموزشی مبتنی بر فاکتورهای مدیریت بر مبنای ارزش چگونه رقم می‌خورد؟

#### مواد و روش‌ها

با توجه به اینکه هدف پژوهش حاضر ارزیابی بهبود کیفیت آموزشی مبتنی بر فاکتورهای مدیریت بر مبنای ارزش بود؛ روش پژوهش برحسب هدف، کاربردی و برحسب نوع داده، کمی؛ برحسب زمان گردآوری داده، مقطعی بود.

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه مدیران مدارس شهر تهران به تعداد ۲۸۰۰ نفر بود. برای تعیین حجم نمونه بخش کمی از فرمول کوکران استفاده شد. بنابراین ۳۳۸ نفر از مدیران مدارس به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند.

در این پژوهش برای انتخاب نمونه‌های آماری از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شد. بدین صورت که ابتدا بر اساس پراکنندگی جغرافیایی، تهران به ۵ منطقه شمال، جنوب، شرق و غرب و مرکز، تقسیم و با توجه به نسبت جامعه در هر منطقه، ۵ مدرسه انتخاب شد. در نهایت در هر منطقه، مدیران مدارس به صورت تصادفی انتخاب شدند.

در این پژوهش به‌منظور گردآوری داده‌ها در بخش کمی، از روش‌های زیر استفاده شد:

روش کتابخانه‌ای: به‌منظور شناخت و توسعه مدل مفهومی پژوهش، متون موجود در زمینه مدیریت بر مبنای ارزش و ارتقای کیفیت آموزشی در مدارس و نیز بررسی مقالات علمی موجود در این زمینه از روش کتابخانه‌ای (شامل کتاب‌ها، پایگاه‌های معتبر علمی و پایان‌نامه‌های دانشگاهی) استفاده شده است.

پرسشنامه: به‌منظور گردآوری داده‌های مورد نیاز پژوهش و تعیین صحت و سقم آن‌ها، پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته تنظیم شد. این پرسشنامه شامل ۳۲ سوالات بسته‌پاسخ با طیف لیکرت پنج‌گانه می‌باشد که با نظرسنجی از مدیران مدارس، تکمیل شده است.

روایی: به‌منظور تعیین روایی پرسشنامه از روایی ظاهری ۱، محتوایی ۲ و سازه ۳ استفاده شد. در روایی ظاهری پرسشنامه‌ها قبل از توزیع توسط پژوهش‌گر، چند نفر از اعضای نمونه و برخی خبرگان دانشگاهی مورد بررسی قرار گرفت. در روایی محتوایی در قالب یک روش دلفی و با کمک فرم‌های CVR و CVI و به کمک ده نفر از خبرگان، محتوای پرسشنامه از نظر سؤال‌های اضافی و یا اصلاح سؤال‌ها مورد بررسی قرار گرفت. فرم CVI نشان داد که همه سؤال‌های مدیریت بر مبنای ارزش به منظور ارتقای کیفیت آموزشی در مدارس شهر تهران از نقطه‌نظر ساده بودن، واضح بودن

- 4 - Composite Reliability (CR)
- 55 - Maximum Shared Squared Variance (MSV)
- 6 - Average Shared Squared Variance (ASV)

- 1 - Faced Validity
- 2 - Content Validity
- 3 - Construct Validity

بارهای عاملی آن در سطح بالایی قرار دارند. بررسی نتایج شاخص‌های برازش حاکی از برازش مناسب مدل می‌باشد. لازم به ذکر است برای اولویت‌بندی گویه‌ها از بار عاملی آنها و برای اولویت‌بندی ابعاد از میانگین بارهای عاملی استفاده گردید.

جداول زیر، مقادیر بار عاملی برای آیتم‌های هر متغیر مکنون آورده شده است. فاکتورهای مدیریت بر مبنای ارزش توسط ۳۲ گویه اندازه‌گیری می‌شود. برآوردهای پارامتر استاندارد شده در شکل زیر نشان می‌دهد که همه شاخص‌ها از لحاظ آماری معناداری هستند و

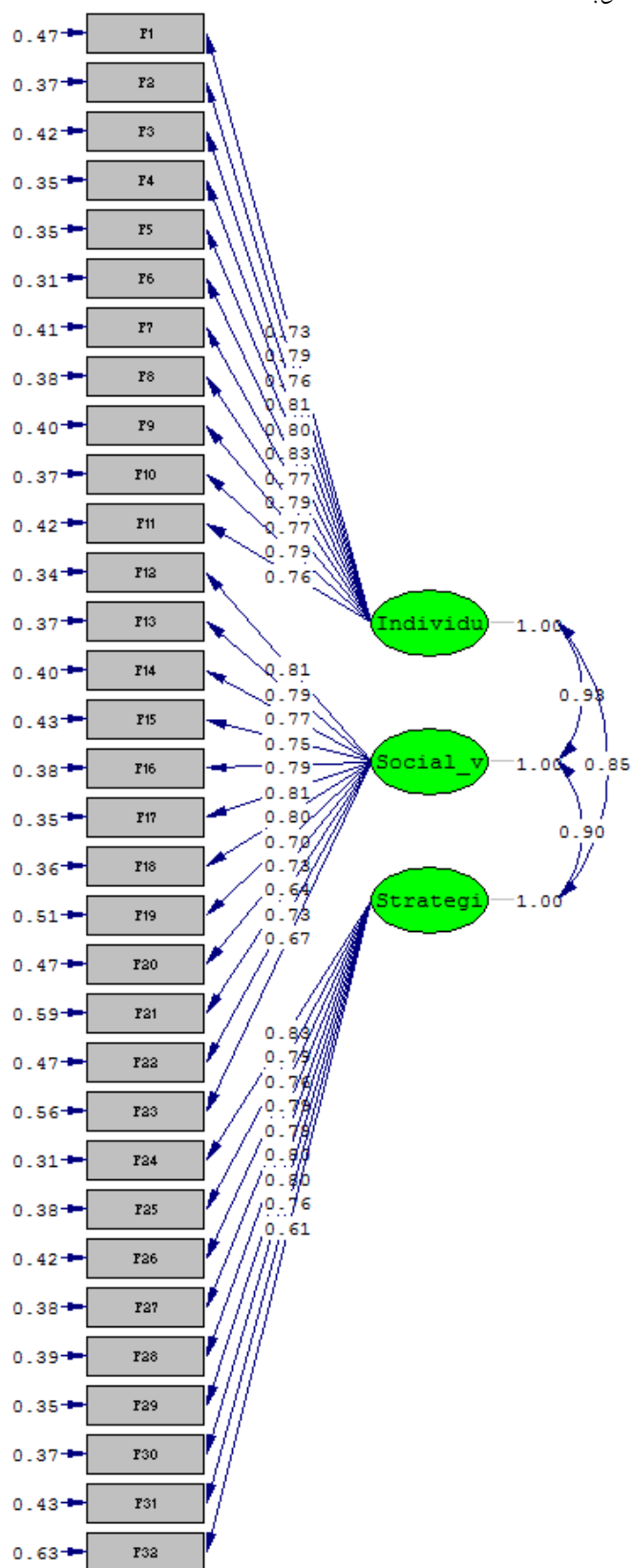
جدول ۱: گویه‌های تایید شده مدیریت بر مبنای ارزش

| اولویت | وضعیت گویه | مقدار t | بارهای عاملی | برچسب گویه | گویه    | اولویت | برچسب             | بعد             |
|--------|------------|---------|--------------|------------|---------|--------|-------------------|-----------------|
| ۱۱     | تایید شد   | ۱۵,۳۷   | ۰,۷۳         | F1         | سوال ۱  | ۱      | Individual values | ارزشهای فردی    |
| ۴      | تایید شد   | ۱۷,۴۰   | ۰,۷۹         | F2         | سوال ۲  |        |                   |                 |
| ۹      | تایید شد   | ۱۶,۳۷   | ۰,۷۶         | F3         | سوال ۳  |        |                   |                 |
| ۲      | تایید شد   | ۱۷,۷۴   | ۰,۸۱         | F4         | سوال ۴  |        |                   |                 |
| ۳      | تایید شد   | ۱۷,۷۰   | ۰,۸۰         | F5         | سوال ۵  |        |                   |                 |
| ۱      | تایید شد   | ۱۸,۶۵   | ۰,۸۳         | F6         | سوال ۶  |        |                   |                 |
| ۸      | تایید شد   | ۱۶,۵۷   | ۰,۷۷         | F7         | سوال ۷  |        |                   |                 |
| ۶      | تایید شد   | ۱۷,۱۸   | ۰,۷۹         | F8         | سوال ۸  |        |                   |                 |
| ۷      | تایید شد   | ۱۶,۷۴   | ۰,۷۷         | F9         | سوال ۹  |        |                   |                 |
| ۵      | تایید شد   | ۱۷,۳۶   | ۰,۷۹         | F10        | سوال ۱۰ |        |                   |                 |
| ۱۰     | تایید شد   | ۱۶,۳۴   | ۰,۷۶         | F11        | سوال ۱۱ |        |                   |                 |
| ۱      | تایید شد   | ۱۸,۰۲   | ۰,۸۱         | F12        | سوال ۱۲ | ۳      | Social values     | ارزشهای اجتماعی |
| ۴      | تایید شد   | ۱۷,۳۲   | ۰,۷۹         | F13        | سوال ۱۳ |        |                   |                 |
| ۶      | تایید شد   | ۱۶,۷۵   | ۰,۷۷         | F14        | سوال ۱۴ |        |                   |                 |
| ۷      | تایید شد   | ۱۶,۱۰   | ۰,۷۵         | F15        | سوال ۱۵ |        |                   |                 |
| ۵      | تایید شد   | ۱۷,۲۴   | ۰,۷۹         | F16        | سوال ۱۶ |        |                   |                 |
| ۲      | تایید شد   | ۱۷,۸۸   | ۰,۸۱         | F17        | سوال ۱۷ |        |                   |                 |
| ۳      | تایید شد   | ۱۷,۵۹   | ۰,۸۰         | F18        | سوال ۱۸ |        |                   |                 |
| ۱۰     | تایید شد   | ۱۴,۶۴   | ۰,۷۰         | F19        | سوال ۱۹ |        |                   |                 |
| ۹      | تایید شد   | ۱۵,۴۰   | ۰,۷۳         | F20        | سوال ۲۰ |        |                   |                 |
| ۱۲     | تایید شد   | ۱۲,۹۲   | ۰,۶۴         | F21        | سوال ۲۱ |        |                   |                 |
| ۸      | تایید شد   | ۱۵,۴۲   | ۰,۷۳         | F22        | سوال ۲۲ |        |                   |                 |
| ۱۱     | تایید شد   | ۱۳,۶۳   | ۰,۶۷         | F23        | سوال ۲۳ | ۲      | Strategic values  | ارزشهای راهبردی |
| ۱      | تایید شد   | ۱۸,۴۹   | ۰,۸۳         | F24        | سوال ۲۴ |        |                   |                 |
| ۴      | تایید شد   | ۱۷,۱۵   | ۰,۷۹         | F25        | سوال ۲۵ |        |                   |                 |
| ۷      | تایید شد   | ۱۶,۲۱   | ۰,۷۶         | F26        | سوال ۲۶ |        |                   |                 |
| ۵      | تایید شد   | ۱۷,۱۰   | ۰,۷۹         | F27        | سوال ۲۷ |        |                   |                 |
| ۶      | تایید شد   | ۱۶,۸۹   | ۰,۷۹         | F28        | سوال ۲۸ |        |                   |                 |
| ۲      | تایید شد   | ۱۷,۶۶   | ۰,۸۰         | F29        | سوال ۲۹ |        |                   |                 |
| ۳      | تایید شد   | ۱۷,۳۹   | ۰,۸۰         | F30        | سوال ۳۰ |        |                   |                 |
| ۸      | تایید شد   | ۱۶,۰۹   | ۰,۷۶         | F31        | سوال ۳۱ |        |                   |                 |
| ۹      | تایید شد   | ۱۲,۱۳   | ۰,۶۱         | F32        | سوال ۳۲ |        |                   |                 |

بارهای عاملی، شاخصی که بیشترین بار عاملی را داشته باشد، در اندازه‌گیری متغیر مربوطه سهم بیشتری دارد و شاخصی که ضرایب کوچک‌تری داشته باشد سهم کمتری را در اندازه‌گیری سازه مربوطه

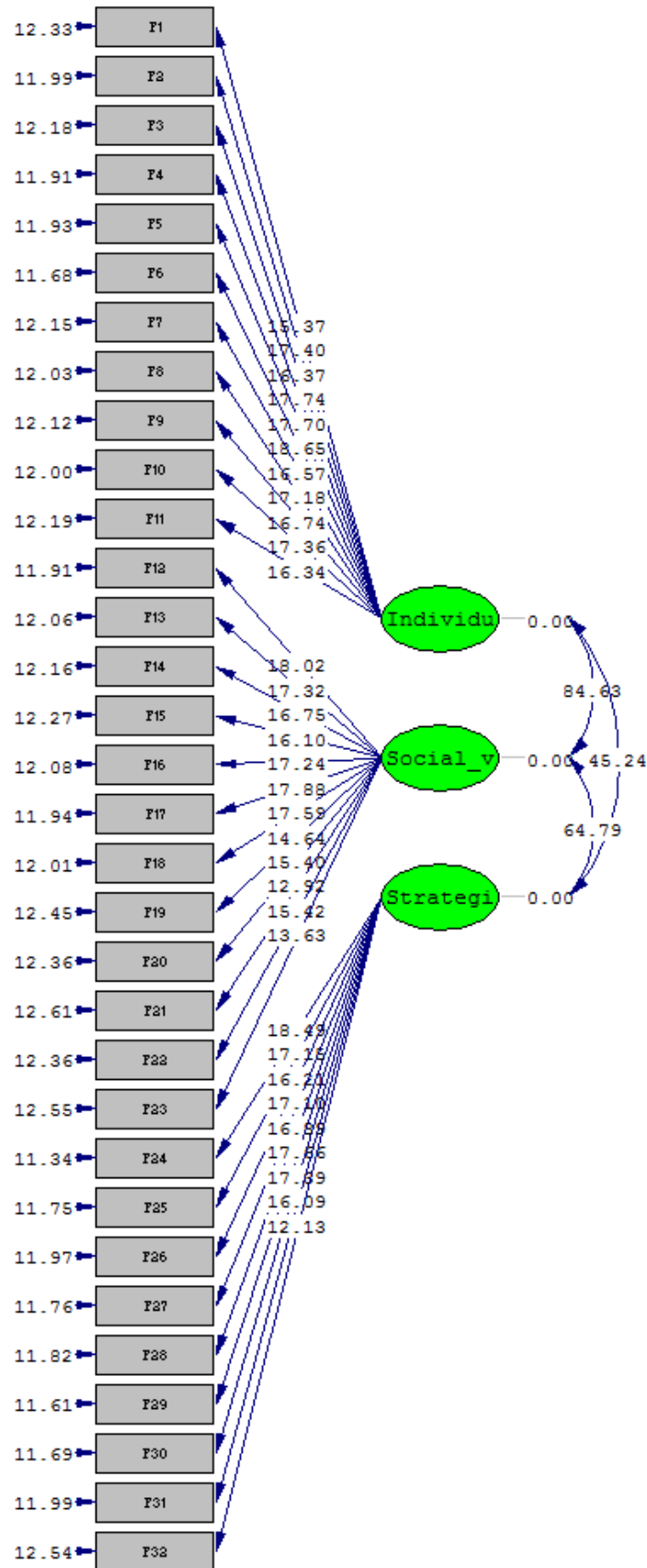
همه گویه‌ها دارای آماره t بزرگتر از ۱,۹۶ بودند؛ بنابراین، هیچ کدام از گویه‌ها از مدل حذف نمی‌شوند. در نتیجه، کار را با همه گویه‌ها (سوالات) ادامه داده و به بررسی مدل می‌پردازیم. از طرفی،

ایفا می‌کند. شکل زیر مربوط به مدل نهایی ابعاد تشکیل دهنده است. مقدار کای اسکوئر بر درجه آزادی مدل حاضر ۲,۴۳ و مقدار RMSEA برابر ۰,۰۶۴ می‌باشد.



Chi-Square=1120.53, df=461, P-value=0.05317, RMSEA=0.064

شکل ۱: مدل ابعاد در حالت ضرایب استاندارد



Chi-Square=1120.53, df=461, P-value=0.05317, RMSEA=0.064

شکل ۲: مدل ابعاد در حالت معناداری ضرایب

در جدول زیر، مهم‌ترین و متداول‌ترین شاخص‌های برازش آورده شده است. همان‌گونه که در جدول دیده می‌شود، تقریباً تمامی شاخص‌ها کفایت آماری دارند. بنابراین، با اطمینان بسیار بالایی می‌توان دریافت محقق در مورد این شاخص‌ها به برازش کامل دست یافته است.

جدول ۲: گزیده‌ای از شاخص‌های برازش مهم مدل ترسیمی

| شاخص                  | نام شاخص                        | اختصار | مقدار   | برازش قابل قبول |
|-----------------------|---------------------------------|--------|---------|-----------------|
| شاخص‌های برازش مطلق   | سطح تحت پوشش (کای اسکوئر)       | -      | ۱۱۲۰٫۵۳ |                 |
|                       | شاخص نیکویی برازش               | GFI    | ۰٫۹۵    | بزرگتر از ۰٫۹   |
| شاخص‌های برازش تطبیقی | شاخص نیکویی برازش اصلاح شده     | AGFI   | ۰٫۹۳    | بزرگتر از ۰٫۹   |
|                       | شاخص برازش تطبیقی               | CFI    | ۰٫۹۸    | بزرگتر از ۰٫۹   |
| شاخص‌های برازش مقتصد  | ریشه میانگین مربعات خطای برآورد | RMSEA  | ۰٫۰۶۴   | کمتر از ۰٫۱     |

وضعیت فاکتورهای مدیریت بر مبنای ارزش به منظور ارتقای کیفیت آموزشی در مدارس شهر تهران چگونه است؟ برای اینکه بدانیم وضعیت ویژگی‌های شناسایی شده به چه میزان است، با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌ها و مقیاس فاصله‌ای متغیرها از آزمون  $\chi^2$  استفاده شد. در این قسمت با توجه به اینکه مقیاس ۵ درجه‌ای است، ارزش عددی برای مقایسه با آماره تی را عدد ۳ در نظر گرفتیم. در ادامه فرض صفر و پژوهش برای این سوال آورده شده است:

$$H_0: \mu = \mu_0$$

$$H_1: \mu \neq \mu_0$$

نتیجه آزمون تی تک نمونه‌ای در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۳: آزمون تی تک نمونه‌ای به منظور بررسی وضعیت موجود

| سازه              | ویژگی‌ها        | مقدار تی | Sig.     | اختلاف میانگین | فاصله اطمینان ۹۵ درصد از اختلاف |
|-------------------|-----------------|----------|----------|----------------|---------------------------------|
| ارزش آزمون = ۳    |                 |          |          |                |                                 |
|                   |                 | حد بالا  | حد پایین |                |                                 |
| ابعاد تشکیل‌دهنده | ارزشهای فردی    | ۳٫۹۹     | ۰٫۰۰۰    | ۰٫۱۸           | ۰٫۰۹                            |
|                   | ارزشهای اجتماعی | ۸٫۱۳     | ۰٫۰۰۰    | ۰٫۳۲           | ۰٫۲۴                            |
|                   | ارزشهای راهبردی | ۵٫۲۵     | ۰٫۰۰۰    | ۰٫۲۱           | ۰٫۱۳                            |
| عوامل اثرپذیر     | ارتقای کیفیت    | ۵٫۰۹     | ۰٫۰۰۰    | ۰٫۲۲           | ۰٫۱۳                            |

همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود، سطح معناداری در همه موارد کمتر از پنج صدم می‌باشد و بنابراین فرض صفر با ۹۵ درصد اطمینان برای این مولفه‌ها رد و فرض پژوهش تأیید می‌شود. همچنین، با توجه به اختلاف میانگین که مقادیری مثبت هستند، چنین استنباط می‌شود که وضعیت آنها در حالت مطلوب می‌باشد.

نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد یکی از تحولات اصلی و اساسی که در این ارتباط در مدیریت آموزش و پرورش کشور شکل گرفته است، تحول در دید و نگرش مدیران است. امروزه نسبت به گذشته، تغییراتی در شیوه مدیریتی مدیران در این سازمان رخ داده است و مدیران آموزش و پرورش به دنبال تحول در این نظام هستند، اما تعداد مدیرانی که به این امر واقفند، اندک است و این موضوع بطور متمرکز تمام مراکز آموزش و پرورش را در بر نمی‌گیرد. متأسفانه در بسیاری

مناطق به دلیلی بخشنامه‌ها و قوانین دست و پاگیر، مدیریت بر مبنای ارزشها با چالشهای زیادی مواجه می‌شود. این موضوع به مدارس نیز تعمیم داده می‌شود. آنچه در مدارس کشور مشاهده می‌شود، نوعی مدیریت سنتی است که به نظر می‌رسد با بحرانهای پیش آمده نمی‌تواند روبه‌رو شود و در واقع سازوکار حمایتی برای آن وجود ندارد. با وجود اینکه ارزشهای جامعه در مدارس حکمفرما است و مدارس باید بر اساس سند تحول بنیادین و ارزشهای پذیرفته شده جامعه خود گام بردارند، اما آنچه مشاهده می‌شود، تربیت دانش‌آموزانی است که با ارزشهای جامعه بیگانه‌اند و گاهی آنها را زیر سوال می‌برند. این موضوع نشان می‌دهد که مدیران و سیاستگذاران نظام آموزش و پرورش در مدیریت مدارس، کوتاهی کرده‌اند و نتوانسته‌اند، انطور که باید ارزشها را در محتوای درسی به دانش‌آموزان آموزش دهند و به نحوی رفتار کنند که دانش‌آموزان، عمل به ارزشها را جزیی از رفتار عادی و روزمره خود



تصمیمات مدیران بر اساس ارزش‌های مورد قبول ایشان اتخاذ شود. مدیران مدارس مبنای رهبری خود را عمل به ارزش‌های جامعه بدانند. مدیران کار مدیریت خود را وسیله ای برای رسیدن به آرمان اصلیشان تلقی کنند. مدیران طرح‌های آموزشی را بر اساس ارزش‌های مورد قبول خود تدوین می‌کنند. مدیران هنجارهای اجتماعی را به خوبی شناسایی کنند و در جلسات ماهیانه با حضور معلمان و دانش‌آموزان این ارزش‌ها را توصیف کنند. مدیران مدارس رفتار اجتماعی خود را بر اساس ارزش‌های اجتماعی پایه گذاری کنند. مدیران در استخدام معلمان و افراد دیگر، ارزش‌های اجتماعی را مد نظر قرار دهند. مدیران، راهبردهای ارائه شده برای حل مسایل مدرسه را از نظر اجتماعی ارزشیابی کنند. رسیدن به مزیت رقابتی نسبت به مدارس دیگر از اصول راهبردی مدیریت مدرسه باشد و سعی کند با شناسایی خلایقیت در بین اعضای خود، این مزیت را پایدار کند.

## References

1. Bozorginejad, Khadijeh and Zarei, Reza. (1396). Investigating the dimensions and quality indicators of schools. 2nd International Conference on Management Research and Humanities
2. Gordon, L., & Cleland, J. A. (2020). Change is never easy: how management theories can help operationalize change in medical education. *Medical Education*.
3. Kaufmann, D. K. G. (2018). Aligning the concepts of Lean and Value-based Management (Doctoral dissertation, University of Portsmouth).
4. Akhmedov, B. A. (2021). Innovative cluster model for improving the quality of education. *Academic Research in Educational Sciences*, 2.(۳)
5. Samadi Mirkalaei, Hamzeh, Fihi, Awal Hassan and Danesh Fard, Karamullah. (1398). Understanding Values in Public Services: The Values of Managers in Government Organizations. *Organizational Behavior Studies*, 8 (1), 134-101

بدانند. ارزش‌های محوری سازمان آموزش و پرورش بر اساس این ارزش‌ها می‌توان راهنمای بسیار خوبی جهت رشد و ادامه حیات باشد. در این نوع مدیریت، هر تغییر پایدار و ماندگافارزشها هستند. ارزشها، رفتار و سبک مدیران و افراد و ... را هدایت می‌کند. در چنین سازمانهایی، ارزش‌های سازمانی، باید در راستای ارزشها باشد. در سازمانهای موفق آموزشی در، می‌توان این نکته را به وضوح دید که راهنمای واقعی، ارزشها هستند. ارزشها، رفتار و سبک مدیران و سایر افراد را کنترل می‌کنند. در این سازمانها، ارزشها در برنامه ریزی، سیاستگذاری، تصمیم سازی و عملیات نقش مهمی ایفا می‌کنند.

در پژوهش حاضر، علاوه بر عوامل موثر، به شناسایی مولفه‌های تشکیل دهنده همت گمارده شد و نتایج حاصل از تحلیل عاملی نشان داد که ارزش‌های فردی، ارزش‌های اجتماعی و ارزش‌های راهبردی جزء عوامل تشکیل دهنده هستند. بر این اساس، مدیریت بر مبنای ارزش که مبتنی بر ارتقای کیفیت آموزشی است، تصمیمات مدیران بر اساس ارزش‌های مورد قبول ایشان اتخاذ می‌شود، مدیران ارزش‌های فردی خود را کاملاً می‌شناسند، مدیران مدارس مبنای رهبری خود را عمل به ارزشها می‌دانند، مدیران از شغل خود لذت می‌برند، مدیران کار خود را به عنوان یک ارزش مقدس تلقی می‌کنند، مدیران معتقدند که کار مدیریت ایشان وسیله ای است برای رسیدن به آرمان اصلیشان، مدیران طرح‌های آموزشی را بر اساس ارزش‌های مورد قبول خود تدوین می‌کنند، مدیران چنین مدرسی دارای ارزش‌های مخصوص به خود هستند، تضاد بین ارزش‌های فردی ندارند و معتقدند که ارزش‌های کاری آنها دارای اولویتهای متفاوتی هستند. علاوه بر این، چنین مدیرانی به ارزش‌های اجتماعی پایبند هستند، یعنی، هنجارهای اجتماعی را به خوبی می‌شناسند، رفتار اجتماعی خود را بر اساس ارزش‌های اجتماعی پایه گذاری می‌کنند، در استخدام معلمان و افراد دیگر، ارزش‌های اجتماعی را مد نظر قرار می‌دهند. عدالت محوری را به عنوان یک ارزش اجتماعی برتر مد نظر قرار می‌دهند، راهبردهای ارائه شده برای حل مسایل مدرسه را از نظر اجتماعی ارزشیابی می‌کنند، وجود دموکراسی را یک ارزش اجتماعی می‌دانند، اثربخشی آموزشی را ارزش اجتماعی تلقی می‌کنند، به ویژگیهای فرهنگی، قومی دانش‌آموزان توجه ویژه دارند و به ویژگیهای اقتصادی و قدرت مالی خانواده ها توجه ویژه دارند و همچنین، ارزش‌های اجتماعی را مبنای ارتباطات قرار می‌دهند. چنین مدیرانی در مدارس تهران، به ارتقای ارزش‌های اجتماعی برای ارتقای کیفیت آموزشی مدارس خود اکتفا نمی‌کنند و اصلاح امور را از ارزش‌های استراتژیک مدرسه می‌دانند، رسیدن به مزیت رقابتی نسبت به مدارس دیگر از اصول راهبردی خود می‌دانند، برطرف کردن نقاط ضعف و تاکید بر نقاط قوت ارزشی راهبردی می‌دانند، شناسایی فرصتهای محیطی برای ارتقای آموزش توسط مدیریت برایشان مورد تاکید است، دگر ارزیابی ارزشی راهبردی برای مدیریتشان دارد و تعلیم و تربیت اسلامی و حفظ سلامت کادر آموزشی و دانش‌آموزان از ارزش‌های استراتژیک برایشان می‌باشد. بر اساس مطالب عنوان شده و یافته های حاصل از پژوهش حاضر، چندین پیشنهاد می‌توان ارائه داد:

Social and Behavioral Sciences, 31, 105-109.

15. Turani, Haidar, Mollainejad, Azam and Hosseinpour, Azam. (1399). Investigating the characteristics of school management with an Islamic approach. *Educational Innovations*, 73 (15), 88-47

16. Mahdiun, Ruhollah, Bahhang, Nizamuddin and Yariqli, Behbood. (1396). Identifying the factors affecting the quality of schools and examining its current status: Combined research. *School Management*, 5 (1), 193-173

6. Rahnama, Fereydoun and Eftekhari, Ali Akbar. (1390). Develop a strategy with a value creation approach in financial institutions. *Financial Engineering and Management*, 1 (4), 149-129

7. National Standard Organization of Iran (2013). Value management. Tehran

8. Primayana, K. H. (2019, March). The Implementation Of School Management Based On The Values Of Local Wisdom Tri Hita Karana And Spiritual Intelligence On Teacher Organizational Commitments. In *Proceeding International Seminar (ICHECY)* (Vol. 1, No. 1).

9. Breuer, H., & Lüdeke-Freund, F. (2017). Values-Based Innovation Management: Innovating by What We Care About. *Macmillan International Higher Education*.

10. Barimani, Abolghasem, Niazazari, Kiomars and Salehi, Mohammad (2015). Investigating the status of value-based management in the Islamic Azad University of Mazandaran Province. *Journal of Educational Research*, 49, 38-25

11. Barzegar, Seyed Sara and Karami, Leila. (1394). Improving the quality of education in schools, the first international conference on educational management in Iran, Tehran, Iran Development Conference Center.

12. Hwa, Y. Y., & Leaver, C. (2021). Management in education systems. *Oxford Review of Economic Policy*, 37 (2), 367-391.

13. Lee, M. F., & Laib, C. S. (2016). Rhetoric Value Based Model for Malaysian Special Vocational Education Secondary Schools 'Teachers. *Journal of Advanced Research in Social and Behavioral Sciences* 2462-1951 Vol, 2, 1-6.

14. Shatalebi, B., & Shamsi, A. (2012). An investigation of the effective factors in increasing the quality of instruction in technical schools workshops from the point of view of students and teachers. *Procedia-*